

Historia rozwoju ochrony alej

www.baumfuchs.info / baumfuchs@gmx.info

Podział prezentacji

- Początki alej
- Przyczyny ochrony
- Ochrona alej na przestrzeni dziejów
- Ochrona alej dziś
- Problemy w Meklemburgii-Pomorzu Przednim

Markus Lenk / BUND

Aleje jako element kreowania krajobrazu

- Szczytowy okres rozwoju w epoce baroku
 - Tworzenie osi widokowych
 - Cele reprezentacyjne
 - Poczucie władzy w okresie absolutyzmu
 - Połączenie miasta z pałacem

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

5

Aleje jako element kreowania krajobrazu

- Utworzenie samodzielnego elementu aranżacji w oderwaniu od idei barokowych
- Około połowy XVIII wieku w wielu niemieckich miastach aleje znajdowały się na wałach i obok nich
 - zacienienie, ochrona przed wiatrem, ochrona przed erozją, oczyszczanie powietrza, walory ozdobne, miejsce spotkań
- Tworzenie alej również na drogach spełniających funkcje łączące

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

6

Deutsche Fotothek / Brück und Sohn

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

7

Aleje dla wojska

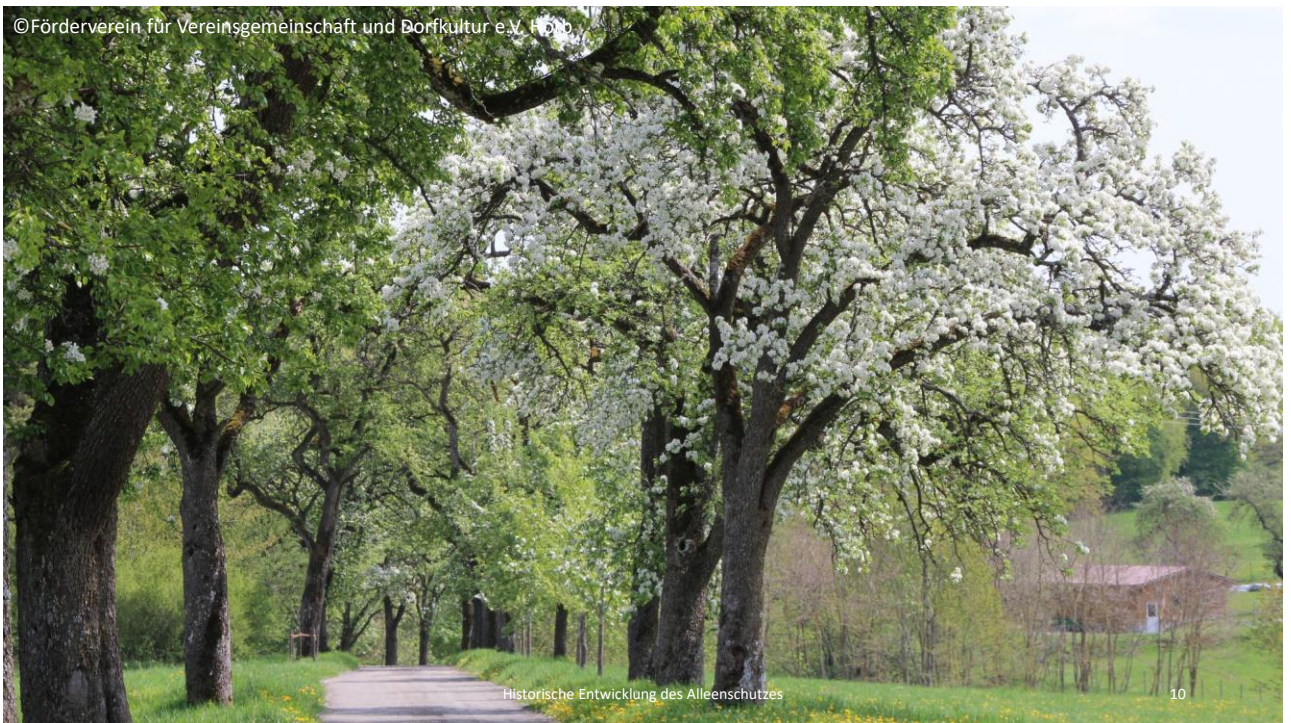

- Napoleon Bonaparte kazał w XIX wieku nasadzić wiele alej we Francji
 - Zacienienie w okresie letnim dla żołnierzy i koni
 - Możliwość orientacji w terenie w okresie zimowym
 - Miejsce pozyskiwania drewna i chrustu
 - Zaopatrzenie w żywność (aleje drzew owocowych)
- Rozpowszechnienie w innych krajach europejskich

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

8

© SLUB / Deutsche Fotothek / Mühler, Johannes

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

11

Przyczyny ochrony

- Zachowanie dziedzictwa kulturowego
 - Ochrona pomnikowa
 - **Mała ojczyzna**
- Zachowanie funkcji (ekologicznych)
 - bioklimatologia
 - siedlisko zastępcze i korytarze ekologiczne

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

12

© SLUB / Deutsche Fotothek

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

13

©WikiCommons: [Harald Hoyer](#)

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

Ochrona alej na przestrzeni dziejów

...kto umyślnie niszczy (aleje) lub dokonuje ich całkowitego wyrębu; powinien ... zostać ukarany ... wysoką grzywną, więzieniem, ciężką karą cielesną lub karą kuny...

– Rozporządzenie z roku 1768 dla okolic Schwerina

14

Ochrona alej na przestrzeni dziejów

Na przełomie wieków:

- Pierwsze ustawy o ochronie pomników przyrody, chroniące również aleje

Pomniki sztuki, historii i przyrody oraz krajobrazu podlegają ochronie i opiece państwa.

– Art. 150 Konstytucji Rzeszy Niemieckiej z 11.08.1919

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

15

Ochrona alej na przestrzeni dziejów

- Aleje mogłyby być chronione jako pomniki przyrody
 - Przyczyna: Rzadkość, niepowtarzalność lub piękno, a także wartość dla nauki, lokalnej historii i zrozumienia przyrody

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

16

Ochrona alej na przestrzeni dziejów

Ustawa Rzeszy o ochronie przyrody z roku 1935

Ustawa Rzeszy o ochronie przyrody § 5

Ochroną na mocy tej ustawy można objąć inne elementy krajobrazu przyrodniczego², które nie odpowiadają³ §§ 3 i 4, ale przyczyniają się do upiększenia i ożywienia pejzażu bądź zasługują na zachowanie w interesie fauny, w szczególności ptaków śpiewających i zwierzyne drobnej (np. drzewa, grupy drzew i krzewów, miedze, aleje, fosy, krzewy porastające wały oraz inne żywopłoty, a także parki i cmentarze). Ochrona może obejmować zabezpieczanie krajobrazu przed ingerencją powodującą oszpecenie

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

17

Ochrona alej na przestrzeni dziejów

Po II wojna światowa:

- Rozbieżność w rozwoju alej między Niemcami Zachodnimi i Wschodnimi
 - przyczyny ekonomiczne

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

18

Ochrona alej na przestrzeni dziejów

Niemcy Zachodnie:

- Wiele alej ustąpiło miejsca rozwojowi dróg
 - poszerzanie dróg
 - Poważne wypadki z udziałem drzew z powodu zwiększonego natężenia ruchu i większych prędkości
- Możliwy status ochrony jako pomnik przyrody lub chroniony element krajobrazu

§ 29

Chronione elementy krajobrazu

(1)¹ Chronione elementy krajobrazu są prawnie wiążącymi elementami przyrody i krajobrazu, które wymagają szczególnej ochrony

1. w celu utrzymania, rozwoju lub przywrócenia kondycji i funkcjonowania równowagi w przyrodzie,
2. w celu ożywiania, strukturyzowania lub utrzymania wizerunku miasta lub krajobrazu,
3. w celu obrony przed szkodliwymi wpływami, lub
4. ze względu na ich znaczenie jako siedlisk określonych dzikich gatunków zwierząt i roślin.

² Ochrona może obejmować całe zasoby alej, jednostronnych szpalerów, drzew, żywopłotów lub innych elementów krajobrazu na obszarze kraju lub części kraju.

(2) ¹ Usuwanie chronionego elementu krajobrazu, jak również wszelkie działania, które mogą prowadzić do zniszczenia, uszkodzenia lub zmiany elementu krajobrazu, są zgodnie z bardziej szczegółowymi przepisami zabronione. ² W przypadku zmniejszenia zasobów można przewidzieć obowiązek zapewnienia odpowiednich i racjonalnych nasadzeń zastępczych lub wypłacenia rekompensaty pieniężnej.

(3) Nie wpływa to na przepisy prawa krajowego dotyczące ochrony prawnej alej.

Ochrona alej na przestrzeni dziejów

Niemcy Wschodnie:

- Duże zasoby alej
- Ochrona jako pomnika przyrody jest możliwa

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

21

Ochrona alej dziś

Po transformacji ustrojowej:

- Wzrost znaczenia
- Inicjatywy ochrony alej
 - 1992: Niemiecki Szlak Alej (Deutsche Alleenstraße)

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

Alleen
für die Biodiversität

23

Ochrona alej dziś

- Brandenburgia i Meklemburgia-Pomorze Przednie obejmują aleje ochroną na początku lat dziewięćdziesiątych
 - Potencjał dla turystyki!
- W 2007 roku Nadrenia Północna-Westfalia obejmuje aleje ochroną
 - Pozytywny wpływ na klimat w mieście

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

24

§ 19 Ustawy wykonawczej do ustawy o ochronie przyrody Meklemburgii-Pomorza Przedniego – Ochrona alej (odnośnie § 29 ustęp 3 Federalnej Ustawy o ochronie przyrody)

(1) Aleje i jednostronne szpalery drzew wzdłuż publicznych lub prywatnych ciągów komunikacyjnych oraz dróg polnych są prawnie chronione. Zabronione jest usuwanie alej lub jednostronnych szpalerów drzew oraz wszelkie działania, które mogłyby doprowadzić do ich zniszczenia, uszkodzenia lub niekorzystnej zmiany. Nie dotyczy to prac pielęgnacyjnych i rekultywacji istniejących ogrodów i parków zgodnie z ustawą o ochronie zabytków.

§ 41 Krajowej Ustawy o ochronie przyrody Nadrenii Północnej-Westfalii (odnośnie § 29 ustęp 3 Federalnej Ustawy o ochronie przyrody)

Aleje wzdłuż publicznych lub prywatnych ciągów komunikacyjnych oraz dróg gospodarczych są chronione prawem. Zabrania się usuwania alej oraz wszelkich działań, które mogłyby doprowadzić do ich zniszczenia, uszkodzenia lub niekorzystnej zmiany. Nie dotyczy to działań pielęgnacyjnych i użytkowania zgodnego z przeznaczeniem.

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

25

§ 19 Ustawy wykonawczej do ustawy o ochronie przyrody Meklemburgii-Pomorza Przedniego – Ochrona alej

(2) Organ ochrony przyrody może udzielać zwolnień na warunkach określonych w § 67 ust. 1 i 3 federalnej ustawy o ochronie przyrody. W przypadku zwolnień ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego względy nadrzędnego interesu publicznego występują z reguły tylko wtedy, gdy działanie jest absolutnie konieczne ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego, a bezpieczeństwa ruchu drogowego nie można poprawić w żaden inny sposób. Podmiot odpowiedzialny za budowę dróg musi przeprowadzić niezbędne czynności konserwacyjne w porozumieniu z organem ochrony przyrody.

§ 41 Krajowej Ustawy o ochronie przyrody Nadrenii Północnej-Westfalii

(2) Zakazy zawarte w ust. 1 nie mają zastosowania w kontekście działań, które są konieczne ze względu na nadrzędne względy bezpieczeństwa ruchu drogowego i w przypadku których nie można skutecznie zastosować innych środków mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Należy je zgłosić z wyprzedzeniem organowi ochrony przyrody. W przypadku aktualnego zagrożenia czynność można wykonać natychmiast. Następnie należy powiadomić o tym organ ochrony przyrody. Jeżeli na skutek podjętych czynności nastąpi zmniejszenie zasobów, należy wykonać nasadzenia zastępcze w uzgodnieniu z organem ochrony przyrody.

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

26

§ 41 Krajowej Ustawy o ochronie przyrody Nadrenii Północnej-Westfalii

(4) Państwowy Urząd Ochrony Przyrody, Środowiska i Ochrony Konsumentów prowadzi ogólnokrajowy rejestr alej objętych ochroną prawną na mocy ust. 1. Chronione aleje należy jako informację włączyć do planu zagospodarowania krajobrazu oraz do odpowiedniego rozporządzenia organów porządku publicznego. Ochrona zgodnie z ust. 1 istnieje niezależnie od wpisów w rejestrze alej lub przejęcia informacji na temat siedlisk.

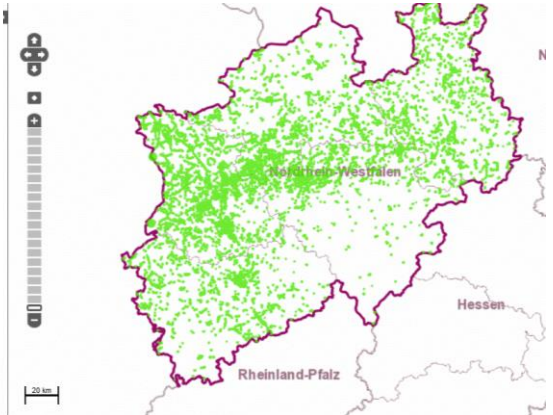
Rejestr alej Nadrenii Północnej-Westfalii

Kolejne mapy można załadować wciskając przycisk Tematy („Themen”).

Przejrzyste przedstawienie poszczególnych grup tematycznych można ustawić suwakiem po prawej stronie obok tematów.

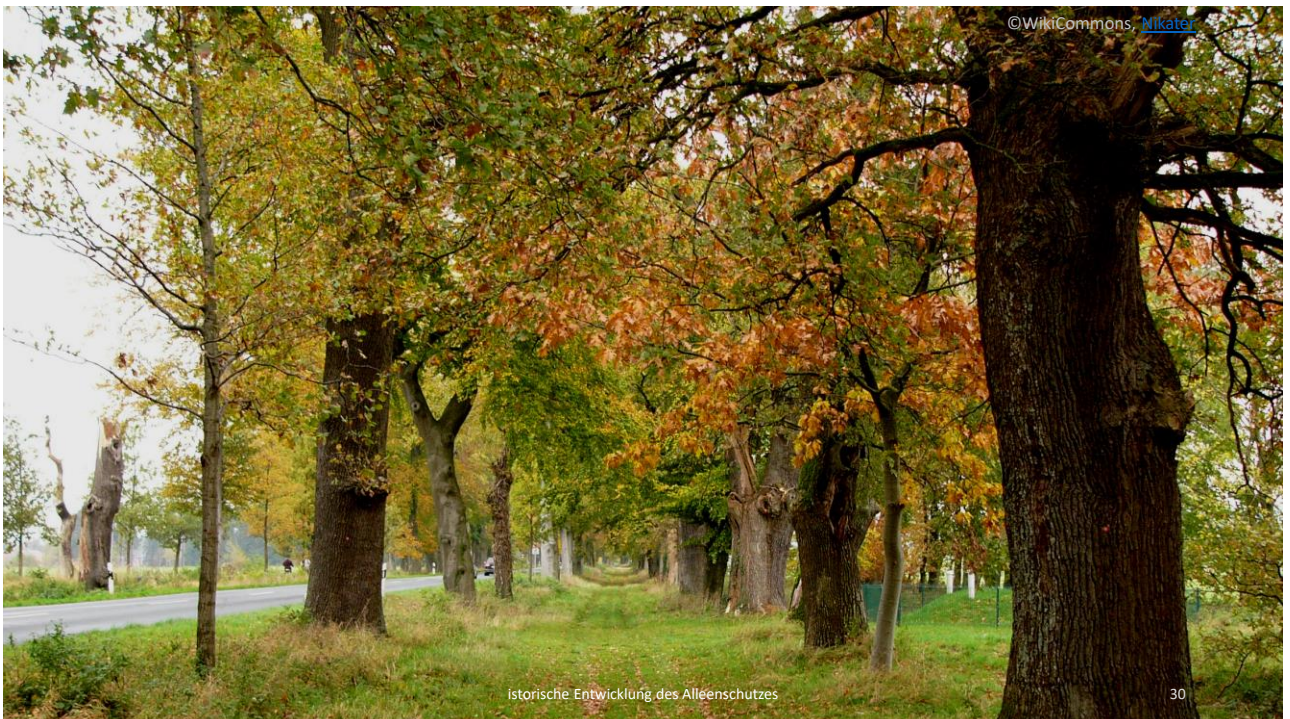
W celu zasięgnięcia dalszych informacji proszę aktywować przycisk „I” oraz kliknąć na żądany obiekt.

Geobasisdaten
© Geobasis NRW 2013,
© Geobasis-DE / BKG 2013

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

29

©WikiCommons, [Mikater](#)

istorische Entwicklung des Alleenschutzes

30

Zabezpieczanie, rozwój i nowe nasadzenia

Wytyczne w sprawie przyznawania dotacji na zakładanie nowych i uzupełnianie istniejących alej w Nadrenii Północnej-Westfalii (Program wsparcia alej w Nadrenii Północnej-Westfalii)

- Nowe nasadzenia minimum 300 m, rodzime gatunki drzew odpowiednie dla lokalizacji
- 80 % dofinansowania do kosztów łącznych (do 700 € na każde drzewo)
- Wspieranie rewitalizacji starych alej w porozumieniu z właściwym organem

Zabezpieczanie, rozwój i nowe nasadzenia

Ochrona, pielęgnacja i nasadzanie nowych alej oraz jednostronnych szpalerów w Meklemburgii-Pomorzu Przednim (**Rozporządzenie alejowe Meklemburgii-Pomorza Przedniego [Alleenerlass M-V]**)

- Zdefiniowanie pojęć
- Działania dotyczące drzew przydrożnych w ramach wykonywania zadań z zakresu drogownictwa
- Postępowanie dotyczące kontroli i przeglądów drzew
- Stwierdzenia na temat kompensacji w zamian za wycięte drzewa przydrożne
- Boczne odstępy nasadzeń

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

33

Fundusz Alejowy Meklemburgii-Pomorza Przedniego

- Dochody z tytułu deficytów niezrekompensowanych przez nasadzenia
- Wykorzystanie na rzecz przyszłych nasadzeń oraz pielęgnacji alej i szpalerów drzew
- 2016: wydano ponad 550.000 €
 - 330.000 € prace pielęgnacyjne w celu zachowania drzew (3617 drzew)
 - 18.500 € pielęgnacja ze szczególnym uwzględnieniem ochrony gatunkowej
 - 29.000 € nasadzenia uzupełniające
 - 104.000 € nowe nasadzenia

Historische Entwicklung des Alleenschutzes

34

Probleme w Meklemburgii-Pomorzu Przednim

Historische Entwicklung des Alleenschützes

35

Geschädigte Bäume, frühzeitige Alterung

Historische E

Prace budowlane

Historische Entwicklung des Alleensch...

		
<h2>Prace budowlane</h2>		

Prace budowlane

Deficyty nasadzeń

- Niedostępność odpowiednich terenów
- Zwiększone odstępy nasadzeń
- Brak personelu we właściwych urządach

Dziękuję bardzo za uwagę!

